

DOGAJALIŠČA ZGODOVINSKEGA ROMANA

Analiza podatkovne baze

Miran Hladnik, FF ULj

Junij2014

Geografsko določljivi kraji dogajanja v izbranih 40 slovenskih zgodovinskih romanih od skupaj 359, kolikor jih je nastalo do leta 2008, so bili iz obstoječe [podatkovne zbirke zgodovinskega romana](#) preseljeni v samostojno zbirko, tam dopolnjeni, poenoteni in prečiščeni. Ta izbor je bil vzorec za vpis domačih romanesknih lokacij dobre polovice celotnega slovenskega žanrskega korpusa, tokrat neposredno na zemljevid v sloj [Dogajališča zgodovinskih romanov](#) na javnem spletišču Geopedija, kjer se v prihodnjih letih obeta dograjevanje vpisov s fotografijami dogajališč in citati iz romanov.

I. METODOLOGIJA

1. Izbor gradiva

Dogajališča zgodovinskih romanov se vpisujejo v projekt Prostor slovenske literarne kulture iz ilustrativnih razlogov. Namen geolociranja tematiziranih zgodovinskih lokacij ni bil v izčrpni prezentaciji dogajališč, ampak vzorčno, kot poskus in zgled uporabe obstoječe podatkovne zbirke na zemljevidu.

2. Struktura podatkov o dogajališčih

Vsak zapis v zbirki predstavlja eno geografsko določljivo dogajališče. Nekateri romani imajo desetine lokacij, pri nekaterih ni bilo nobene. Zapis vsebuje naslednja polja:

1. Zaporedna številka
2. Koordinate
3. Kraj dogajanja
4. Avtor
5. Naslov romana
6. Podnaslov romana
7. Leto izida

Izpustili smo pokrajinska poimenovanja in poimenovanja poti (linij), ker so pokrajine in ceste/reke v pripovedni sceni predstavljene točkovno. Težave so bile z zgodovinskimi imeni; vpisana so bila samo tista, za katere smo našli današnjo ustreznico.

Na vzorcu pridobljene izkušnje so prispevale k oblikovanju natančnih [Navodil za vnos romanesknih dogajališč](#) za celotni romaneskni korpus na Wikiverzi. Na Geopediji je bil pripravljen sloj Dogajališča zgodovinskih romanov z naslednjimi polji:

1. Zaporedna številka
2. Kraj dogajanja
3. Avtor
4. Naslov romana
5. Podnaslov romana
6. Povezave na roman
7. Leto prvega natisa
8. Cobiss
9. Slika
10. Citat
11. Opombe
12. Avtor zapisa

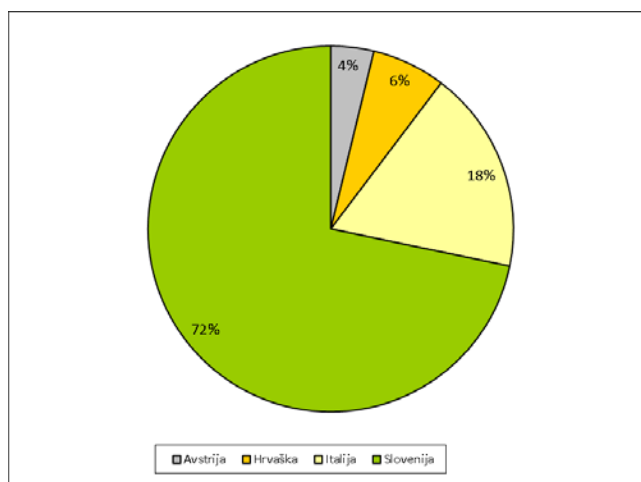
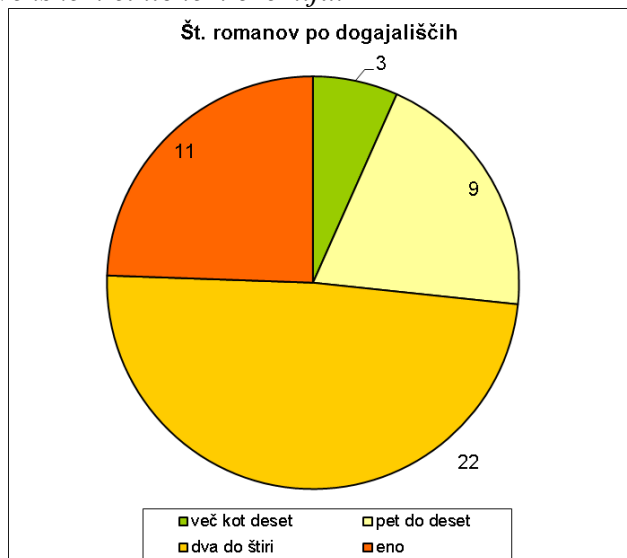
3. Zajem in obdelava podatkov

Šest študentov je vnašalo lokacije neposredno na Geopedijo, vsak 20–40 romanov (seveda samo tiste na slovenskem etničnem ozemlju, ki jih zemljevid še zajema), tuje lokacije pa so

vnašali v ločeno razpredelnico za morebitni poznejši vnos na globalno geografsko spletišče. Prostor za citatni opis lokacije in fotografijo ali zgodovinsko ilustracijo dogajališča so pustili večinoma prazen, pač pa so dosledno vnesli povezave na zapis o knjigi v Cobissu, v Zbirki slovenskega zgodovinskega romana, na Wikiviru ali Wikipediji in na geslo o avtorju ter zapis o kraju v Wikipediji.

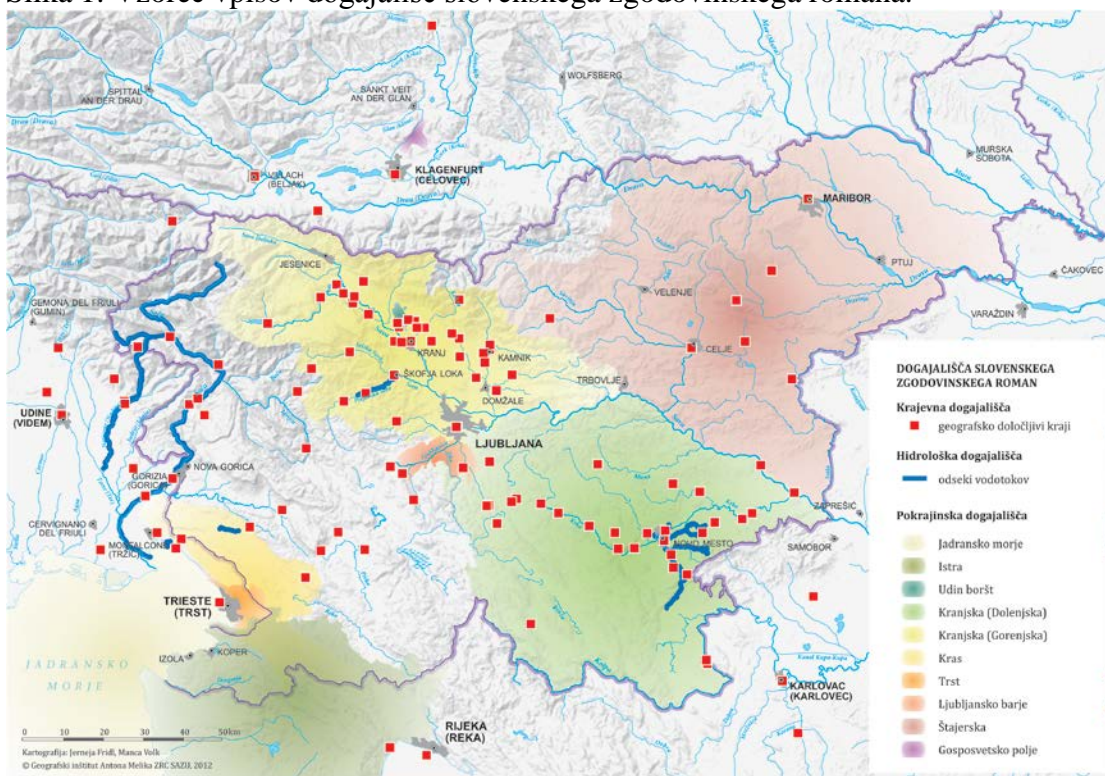
II. STATISTIČNE ANALIZE

V zbirko je bilo vpisano 180 zgodovinskih romanov slovenskih avtorjev s skupaj okrog 1500 dogajališči. Opazna je koncentracija dogajanja na zgodovinsko bolj izpostavljenih lokacijah: regionalni centri Ljubljana (ki je daleč pred vsemi drugimi lokacijami), Celje, Murska Sobota, vzdolž gorenjske in dolenske prometnice SZ-JV, Tolminsko. Lestvico najfrekventnejših lokacij bo smiselno oblikovati, ko bodo geolocirani še preostali romani v korpusu; tudi primerjavo med domačimi in tujimi lokacijami bo mogoče napraviti v nadaljevanju projekta. Vzorec natančneje obdelanih 45 romanov nakazuje naslednje: povprečno so v romanu štiri dogajališča, obsežnejši romani imajo do 18 dogajališč (najbolj so selili svoje junake Peter Bohinjec, France Bevk in Ilka Vašte). Skoraj tri četrtine dogajanja se odvija na ozemlju današnje Slovenije, pa tudi dogajališča v Italiji in Avstriji so največkrat na *slovenskem etničnem ozemlju*.

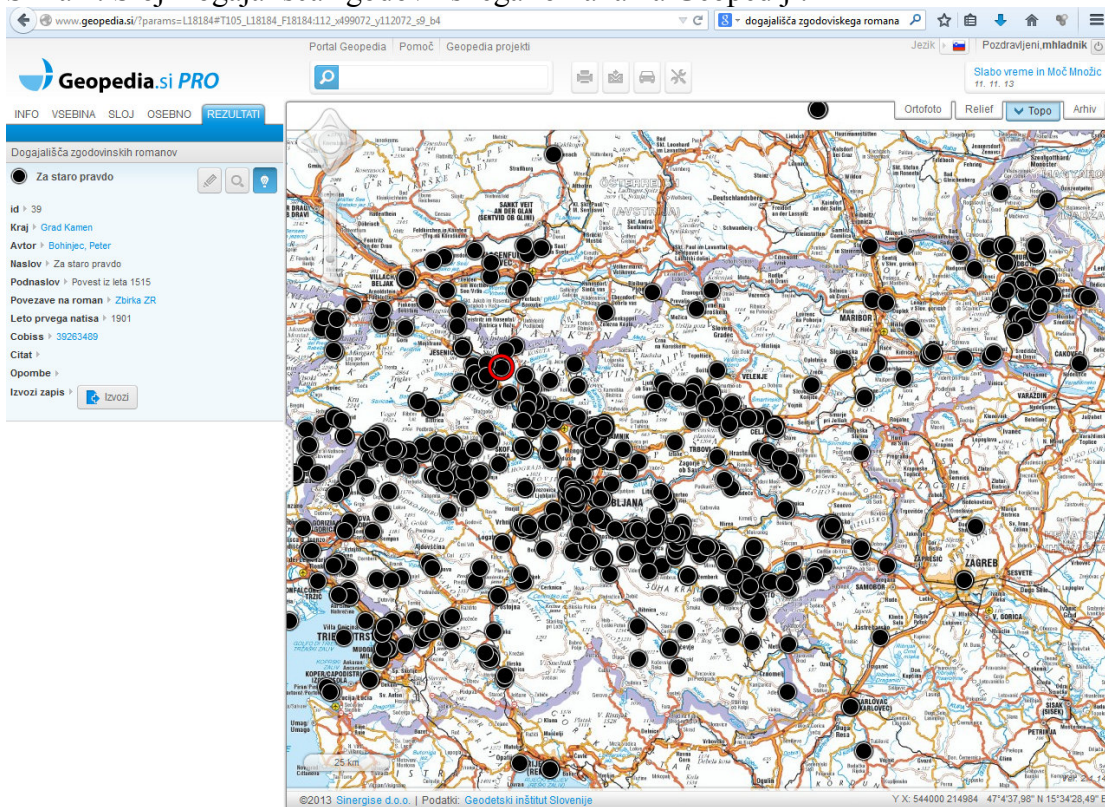

III. ZEMLJEVIDI

Slika 1: Vzorec vpisov dogajališč slovenskega zgodovinskega romana.

Slika 2: Sloj Dogajališča zgodovinskega romana na Geopediji.

IV. SKLEP

Vzorčna zbirka dogajališč na projektne zemljevidih je imela nalogo sondiranja take raziskovalne možnosti. Zbirka na Geopediji s trenutno okrog 1500 zapisi ima za lokalne skupnosti kulturno animacijsko, za študente didaktično in za projekt promocijsko vlogo, širšo javnost pa želi nagovoriti h kreativni participaciji. Po prečiščenju in dopolnitvi bomo sloj prekopirali tudi na projektne zemljevide in njegova polja povezali z zapisi v skupni bazi.

V. LITERATURA

Miran Hladnik. [Gorenjska preteklost v zgodovinskem romanu](#). *Gorenjski glas* 29. decembra 2009. 12–14.

Miran Hladnik in Jerneja Fridl. [Prostor v slovenski zgodovinski povesti in njegova geografska prezentacija](#). *Prostor v literaturi in literatura v prostoru / Space in Literature and Literature in Space*. *SR* 60/3 (2012): 431–42. [Space and its Geographical Presentation in Slovene Historical Narratives](#). 443–55. [Predobjava](#).

Miran Hladnik. [Gorenjska v slovenski književnosti](#). *Ideologije v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*: 48. *SSJLK: Zbornik predavanj*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2012. 45–54. [Videolectures](#).